

60 P. Bd.

V₉

+

34
NICOLAI ANDREAE GRANII
S V E D I

O R A T I O

P R O

PHILOSOPHIÆ
DIGNITATE IN RE-
PVBL. HABITA XXV. IVL.

A. C. clō Id cXXII.

C V M

Spectab. Dn: Decanus Facult. Phil.

M. HENRICVS SCAPERVS

Mathem. pr. p. & p. t. Magnificus Vi-
CE-RECTOR,

*Sex Doctiss. Juvenibus summos in Philosophiã
honores conferret.*

Helmæstadñ,

E typographéo heredum IACOBI LUCI,

M DC XXII.

30

311
O R A T I O

PLUM OMPHILE
DIGITALIS IN RE
LIBRARIIS XI 217
A. G. 1774

M. HENRICVS SCAPVVS
M. HENRICVS SCAPVVS
M. HENRICVS SCAPVVS

1774
M. HENRICVS SCAPVVS
M. HENRICVS SCAPVVS

1774
M. HENRICVS SCAPVVS
M. HENRICVS SCAPVVS

QUAESTIO.

Vandoquidem imperas spect. D. Dec. ut recepto more specimen ingenii edam, adeptus summos in philosophia honores, Visum est pauca pro asserendâ philosophiæ dignitate in medium afferre. Vos patres Academici, quâ possum observantiâ, vosq; reliqui auditores spectatissimi, æquo animo paulisper Tyroni auscultare velitis, etiam atq; etiam obsecro. Sæpè profectò mirari subit varia, imò contraria de philosophia hominum iudicia. Ne tamen nunc attingam asperiora *Patrum Veteris Ecclesiæ*, quibus satisfactum audio ex hoc loco pridem: Si veteres, si summos in Repub. viros consulamus, Vno Ore omnes eam commendant & ad sydera usq; evehunt. Audite enim nunc Vnicum *Ciceronem* passim in suis scriptis decantantem ejus laudes; qui cum eloquens ac disertus, pro omnibus solus loquatur. Sic enim laudat utramq; communiter, tam Contemplativam quam Activam in opusculo de Vnivers. *Nullum bonum philosophia optabilius, nullum præstantius, neq; datum est mortalium generi Deorum consensu neq; dabitur.* in i. de Orat. *Est Laudatarum artium omniû procreatrix quædam & quasi*

Cicero cõmendat Philosophiam utramq;

Commen-
dat Natu-
ralem.

Commen-
dat Mora-
lem.

parens ea quam philosophiam Græci vocant. Est mater omnium benefactorum & benedictorum. & I. Tusc. Philosophia omnium bonarum artium mater, nihil est aliud, nisi (ut Plato ait) Donum & inventum Deorum. Hæc nos primum ad Deorum cultum, deinde ad jus hominum quod situm est in generis humani societate, tum ad modestiam magnitudinemque animi erudit. Eademque ab animo tanquam ab oculis Caliginem dissipat, ut omnia supera, inferre, prima, ultima, media videremus. Speculativam autem peculiariter primò à jucunditate sic laudat 5. Tusc. Nihil dulcius literario otio. His dico literis quibus infinitatem rerum atque naturæ, & in hoc ipso mundo, cælum, terras, maria, cognoscimus. Deinde ab Utilitate, quod ditare possit. I. de Divinat. Sic Thales Milesius ut objurgatores suos convinceret, ostenderetque philosophum, si ei commodum esset, pecuniam facere posse, omnem oleam antequam florere cœpisset in agro Milesio cœmisse dicitur. Animadverterat fortasse quædam scientia Olearum Veritatem fore. Deinde sequenti autumno solus vendidit, indeque ingentem auri vim conflavit. Profusior autem est in laudibus moralis philosophiæ, cujus professores appellat subinde magistros virtutis. 2. Tuscul. ait: Cultura animi philosophia est, quæ extrahit vitia radicitus, & præparat animos ad satus excipiendos. Medetur animis, sollicitudines detrahit, cupiditatibus liberat, pellit timores. Et 3. Tusc. Est animi medicina philosophia, sine quâ fieri non potest, ut

ut sanus sit animus, cujus auxilium, non ut in corporis
morbis petendum est foris. Et 5. Tuscul. Vitiorum pec-
catorumq; nostrorum omnis à philosophia petenda est medi-
cina. O vitæ philosophia dux! ô virtutis indagatrix ex-
pultrixq; vitiorum! Qui non modò nos, sed omnino vita ho-
minum sine te esse potuisset? Tu urbes peperisti: tu disipa-
tos homines in societatem vitæ convocasti: Tu eos inter
se primò domicilij, deinde conjugii, tum literarum ac vo-
cum communione junxisti: Tu inventrix legum: Tu ma-
gistra morum & disciplina fuisti: Tu vitæ tranquillitatē
largita nobis es & terrorem mortis sustulisti. Sed nunquam
satis dignè poterit laudari; cui, qui pareat, omne te nupus
ætatis possit sine molestia degere, ait in Catone majore.
Hæc & multò plura Cicero de philosophia. At
quantus vir? quantumq; ei tribuendum? Tantus
certè, qui meritò inter potentissimos Rerump. Im-
peratores habeatur sagacissimus rerum humana-
rum explorator, ideoq; earundem æstimator æ-
quissimus: Inter æstimatores autem rerum precio-
sorum scientissimos & æquissimos, potentissi-
mus. Quippe qui eam Rempub. gessit, & in sum-
mis periculis, summâ fide, dexteritate, prudentiâ
admirandâ conservavit, cui æqualem nulla un-
quam vidit ætas, nec visura forte ulla posteritas.
Prolixum foret recensere aliorum principum per-
quam honorificâ de philosophiâ testimoniâ. Itaq;
propter horæ angustiam unicum saltem audire ge-

Quanti
cienda Ci-
ceronis
commen-
datio?

Cur philo-
sophus
præficien-
dus Reip

1. An pro-
pter noti-
tiam Iu-
ris?

2. Vel po-
liticæ?

stio, quid divino Platoni (quem Cicero admiratur, omnibus anteponit, & maxime diligit, veluti Deum & principem philosophorum; à quo qui dissident, plebeios & minutos esse philosophos putat, ideoque cum eo errare maluerit quam cum aliis beneficere) quid inquam, divino ipsi Platoni in mentem venerit, quando tum demum fore beatas Respub. putavit, si aut philosophi eas regere cepissent, aut qui regerent omne suum studium in Doctrinâ, sapientiâ & philosophiâ collocassent. Et cur Cicero tantopere hoc Platonis dictum amplexus pro oraculo videretur arripuisse? An per philosophos intellexit Ictos, Iustitiæ sacerdotes, veram philosophiam non simulatam affectantes: L. prima ff. Paratissimos iccirco ad alia in Repub. munia, extra iudicium, extra forenses causas? Cum philosophiam multi philosophastri habitu ipso, pallio, barbâ ad pubem usque porrectâ, crine, vultu, sonituque; Vocis objurgatorio, futilem, inanem & argutiarum plenam, & nihil ad vitam tuendam & ordinandam promoventem mentirentur. In quibus barbam & pallium tantum quique; intueri poterant non philosophum nisi *ἀνδρὶ τὸ πρῶτον μέλει τὸ λέγειν.* An potius politicos, quod præsit universæ Reipub. ordinando omnes species & partes singulis populis convenientes, cum Ictus parti tantum præsit, videlicet judiciali? Longè autem amplius sit officium & beneficium toti consuleri quam parti; bonos educare cives quam lites diri-

dirimere. Politicus autem est philosophus; cum
citra omnem controversiam constet politicam es-
se partem philosophiæ activæ: ideoq; philosophus
aptior Rerump. director & gubernator quam Ict^o?
An propter Ethicam voluit philosophum præesse, quam ferè ^{3. Vel Ethicæ?}
solum veteres philosophiã judicarunt? Et quare propter
illam? An quia illa origo juris? Certè non ex prætorio
edicto, ut pleriq; nunc, neq; ex duodecim tabulis, sed peni-
tus ex intima philosophia hauriendam juris disciplinam i-
ipse Cic. putat 1. de legibus. & quidem ex illo philo-
sophiæ capite, ubi disputatur quid sit homini à natu-
râ tributum, cujus muneris colendi efficiendiq; causâ nati
& in lucem editi sumus, quæ sit conjunctio hominum, quæ
naturalis societas inter ipsos. His enim in Ethica ex-
plicitis, fons legum & juris inveniri potest, inquit. Et
quod naturâ propensi sumus ad diligendum homines, hoc
fundamentum juris ibidem vocat. An quia radicem o-
mnium malorum stirpitus philosophia se extracturam pol-
licetur? Demus igitur (ut ipse monet 4. Tuscul.) huic
nos excolendos patiamurq; nos sanari ab ea si boni & beati
velimus esse? Omnia adjumenta & auxilia inde petamus
benè beateq; vivendi? An quia philosophia virtutes
continet, & officii & bene vivendi disciplinam, quam qui
profitetur gravissimam proinde personam sustinere videa-
tur ut 4. Tuscul. ait? Ideone philosophus præ cæ-
teris dignus, cui tutò cõmendari Resp. possit? Ne-
queo sanè satis mirari, olim fuisse accitos è scholâ
Pytha-

Cur hodie
apud nos
eviluit?

Propter
corruptam
philosophiam?

Pythagoræ & Platonis academiâ ad Rerump. administrationem, cum hoc seculo profectò nostratibus perridiculum videatur, philosophum ex academia veluti è pulvere scholastico sordidum, omniumq; rerum ignarum in senatum ad deliberandum in negociis publicis vocare eumq; præficere clavo Reipub. Adeo apud nos hodie eviluit id genus hominum. *Nunc pone coquo minas decem, Medico drachmam, Assentatori talenta quinq;, consiliario fumum, Meretrici talentum, philosopho Triobolum, juxta Diarium Cratetis.* (Laert. l. 6. in crat.) cujus contemptus anam illos in primis præbuisse credo, qui genuinam illam & masculam philosophiam per duo millia annorum in precio & honore, magno cum emolumento Rerump. habitam coeperunt castrare, excarnificare, eviscerare, & demum è pulpitis atq; academiis insanè cum sibilo explodere, quasi obscuram, falsam, impiam, prolixam, cui discendæ non sufficeret hominis ætas (ô audacem impudentiam) quasi impedimento, non adjumento foret properantibus ad alias facultates: explosæque loco substituere aridam & jejunam, in qua nullum ingenii liberalis pabulum amplius, nihil succi. Vbi enim in vulgaribus libellis & receptis hodie illa medicina animi, illa tranquillatio perturbationum? Vbi agitur de morte contemnenda & de aliis plurimis, propter quæ Cicero philosophiam usq;

usq; adeò commendat? Nusquam profectò, nusquam. Hinc non immeritò philosophia talis & tales philosophi vapulant & contemuntur propter vitiatem & vanitatem doctrinæ. An fortassis altera ^{2. An propter vitã?} etiã causa contemptus esse potest Quorundam philosophorum vita Doctrinæ contraria, quam attingit Cic. 2. Tusc. Quotusquisq;, inquit, philosophorum invenitur, qui sit ita moratus, ita animo & vita constitutus, ut ratio postulat? Qui disciplinam non ostentationem scientiæ sed legem vitæ putet? Quiq; obtemperet ipse sibi ac decretis suis pareat? Videre licet alios tantã levitate & jactatione, iis ut fuerit non didicisse melius: Alios pecuniæ cupidos, nonnullos gloriæ, multos libidinum servos, ut cum eorum vitã mirabiliter pugnet oratio, quod quidem est turpissimum. Hæc ille. propter prædicta igitur haud facile dixerim cur Plato Philosophum censuerit aptiorem administrationi Reip. Tu itaq; Cl. V. Nicol. A. Grani dic quæso quid tibi videatur? Quod si feceris, meq; erudieris, gratias agam pro institutione; Et erunt fortasse plures qui idem mecum cognoscere cupiant.

B

RE

RESPONSIO.

Vod petis Doct. Dn. M. dicam pro facultate & tempore rationes meas quàm simplicissimè & quàm brevissimè, utinam etiam tam perspicuè tamq; sufficienter, *cur Platoni videatur Resp. sive universa, sive pars saltem eius tutissimè commendari philoso- pho potius gubernanda, tanquam aptiori, quàm cuiquam alteri.* Ne verò temeritatis meritò arguar, quasi imperitus Phormio apud Hannibalem de bello differens, aut umbratilis apud versatos in Reip. luce, tuebor me autoritate antiquissimorum, & gravissimorum autorum, Platonis, Aristotelis, Polybii, Ciceronis, Plutarchi, atq; aliorum, à quibus hæc quælibet desumpsi; quæ rogo nequis intellecta prius quàm sint, contempta relinquat.

Primam ergò quæ movit Platonem hanc arbitror: *Ecquis enim aptior ad regendum alios, quàm vir bonus, doctus & disertus?* cui potius commendanda Resp. quam viro probo & benevolo, qui semper vult benefacere ac prodesse: quàm viro perito, prudenti ac diserto, qui expeditè potest in medium quàm rectissimè de summis rebus consulerè? Iam verus Philosophus est vir bonus, doctus ac disertus. Nisi enim *bonus* ac *peritus* fuerit rerum gerendarum & fugiendarum, haut ritè assecutus est activam philosophiam, quæ rationes beatè vivendi in Ethicâ, gubernandi ad beatitudinem civilem in Politicâ, Oeconomicâ & Historiâ tradit. Nisi *doctus* fuerit ac sciens rerum quæ saltem cognosci, non verò fieri ab homine possunt,
NON

non didicit contemplativam, non Mathematicam, non
Physicam, non Metaphysicam. Deniq; , nisi *disertus* sed
elinguis fuerit, nequaquam versatus est in instrumentali
philosophiâ, Rhetoricâ & Poëticâ; ideoq; ne philoso-
phus quidem. Quid enim? nonne genuinus philosophus
(de quo nobis sermo) est *peritus administrationis*? Nonne
didicit primò *in Ethicâ* finem ultimum omnis guberna-
tionis, omnium actionum humanarum esse beatitudi-
nem civilem seu optimam vitam, ad quam dirigenda so-
cietas? nonne deinde didicit *in Politicâ* (reginâ & impera-
trice omnium) media idonea rectè administrandi? Non-
ne didicit ex eâ quot partes, quot genera, quot species
Rerump. quot formulæ gubernandi, quibus causis, qui-
bus consiliis singulæ species fundentur, conserventur,
corrumpantur & intereant? quibus gentibus quæq; aptio-
res convenient differentibus cœlo ac solo? Alio atq; alio
statu gaudere qui habitant sub Zonâ temperatâ, torridâ,
frigidâ, in regione fertili, sterili, mediterraneo, maritimo,
campestri, montano; quod apertè patet in Venetis opti-
matum, Helvetiis atq; Batavis populi dominium defen-
dentibus: Et in Cappadocibus, qui repudiarunt oblatam
libertatem, Regem postulantes à Romanis extinctâ regiâ
stirpe. Contra Romani quidvis potius quàm Regem tu-
lissent. *Nonne per Rhetoricam* (quæ facultas est periuadendi,
utilia, decentia, iusta) didicit oratione compositâ, blan-
do, attamen valido imperio tractare populum, beluamq;
istam multorum capitum, ne recalcitret, peritè ducere
quò commodum, honestum, æquum? Dic, quorsum
aliò diriguntur genera causarum? quorsum tot argumen-
ta, tot artificia, in *demonstrativo*, nisi ad laudandum præ-
clare facta, & vituperandum turpia, ut inflammentur au-
scultantes ad virtutem, deterreantur verò à vitiis? quor-
sum

1.
Philoso-
phus fit
Prudens
ex Ethicâ
& Politi-
câ.

2.
Disertus
Rhetoricâ
& Poëticâ.

sum in *deliberativo*, nisi ad suadendum salutaria generi hu-
 mano, dissuadendum verò noxia? quorsum in *iudiciali*,
 nisi ad accusandum delicta & facinorosos, ut puniantur,
 tuendum verò innocentes à calumnià? *Nonne didicit peritè*
per poësin Tragicam Principes, per comicam subditos, per
 Epicam utrosque à flagitiis deterrere; atq; ad meliorem
 frugem revocare spectatores & lectores delectando pari-
 terq; monendo: esse Deum, observare ex altâ speculâ fa-
 cta, imò cogitata occultissima, inscribere dipteræ, præ-
 miis probos, pœnis improbos pro cuiusq; merito tandem
 afficere, si non hîc omninò in alterâ vitâ? Certè hic finis,
 hic usus est legitimus poëticae; imitatione fictâ, fabulis, a-
 ctionibus in scena jucundis spectatu & auditu emendare
 vitam mortalium in melius. Nec debet *abusus* huic ma-
 gis imputari, quàm cuiquam alteri arti nobilissimæ suus,
 Theologiæ, Jurisprudentiæ, Medicinæ aut alii. Qui itaq;
finem & media gubernandi ex Ehticâ & Politicâ, qui *oratione*
persuadere & idonea dicere vitæ è Rhetoricâ & Poëticâ
 didicit, nonne *potest* ut *peritus* gubernator Remp. capeffe-
 re atq; moderari? Qui verò non didicit, imparatior, ni
 fallor, & imperitior accedit, veluti Phaëton ad aurigan-
 dum, ad volandum Icarus, vitreo daturus nomina Pon-
 to. Præterea *quâ fieri potest*, ut *genuinus philosophus non sit, ut*
peritus, ita vir bonus ac benevolus? 1. Nonne Ethica solet
 excitare in studioso suo boni veri desiderium, id est, *bene-*
volentiam, & mali veri odium? quatenus bona triplicia,
 animi, corporis & fortunæ, totidemque opposita
 mala invicem comparat, ostendendo ad oculus, animi
 bona esse multò meliora bonis corporis aut fortunæ, cu-
 pidiusq; appetenda: utpote virtutem præ sanitate, pul-
 chritudine, voluptate, divitiis, honoribus: Animi autem
 mala esse multò pejora malis corporis aut fortunæ, ma-
 gisq;

3.
 Probus ex
 Ethicâ.

gisq; detestanda; utpote peccata, vitia & perturbationes
animi perniciosiora morbis corporis, paupertate, & in-
honoratione: quòd quæ præstantiori parti (animo vide-
licet) profunt, meliora sint, quàm quæ viliori, utpote
corpori. Contra quæ præstantissimam partem, animum
depravant, esse nocentiora multò ijs quæ nocent corpori,
parti viliori? Itaq; honestatem præferendam utilitati tur-
piq; quæstui. Sic certè Ethica comparando bona malaq;
invicem excitat benevolentiam in considerante, ut bona
velit & mala nolit. 2. Nonne excitat quoq; *Benevolentiam*,
placando per certa artificia Affectus indomitos, im-
pedimenta bonæ voluntatis & mentis? metum sollicitu-
dinemq; in terribilibus & periculis, iracundiam & mol-
litiem, cupiditatem immodicam voluptatum, divitia-
rum, honorum, cæterasq; animi ægriitudines; redigendo
omnes in obsequium rationis rectæ; ne nimium sensibi-
lia sua bona appetant, malaq; fugiant, nosq; à veris bo-
nis abripiant, contra dictamen rationis, suâq; discordiâ
tranquillitatem animi perturbent. 3. Porro, nonne Ethica
quoq; excitat *dilectionem proximi*, quando disputat o-
mnes conatus, omnia studia referenda in utilitatem pu-
blicam? Neminem violandum sui commodi causâ: Eum
qui conatur incommoda sua evitare, aut lucrari iniuste
cum alterius damno, peccare contra naturam; ideoq; la-
borare animi vitio ceu morbo; quia hoc est contra natu-
rale principium in mente humanâ lucens, Quod tibi fieri
non vis alteri ne feceris. Quid faciendum in iis casib⁹ qui-
bus honestas & utilitas pugnare videntur, cujusmodi sunt
illi: Si sapiens adulterinos nummos acceperit imprudens
pro bonis, cū id rescierit, soluturus ne sit eos, si cui debeat
pro bonis? Si quis aurū vendens orichalcū se putet vende-
re, indicetné ei vir bonus aurū illud esse, an emat denario

quod sit mille denarium? Si in mari jactura facienda equine pretiosi potius jacturam faciat an mancipii vilis? si tabulam de naufragio stultus arripuerit, extorquebitne eam sapiens natans in eodem freto excutiendo fatuum tanquam Reip. inutilem? Quid si una sit tabula, duo naufragi sapientes, sibi ne uterq; rapiat, an alter cedat alteri? Quid si pater fana expilet, patriam prodere, aut tyrannidem occupare conabitur, indicetne filius magistratui? Prætereo alios similes; in quibus profectò omnibus quatenus charitas, quatenus benevolentia erga proximum servari fovèriq; debeat, præscribit; ne quid simulate, ne quid fallaciter fiat: Hæc agit, hæc curat moralis, sicuti oportet eum,

*Qui latè imperio populos moderatur & urbes,
Publica qui Princeps atq; ampla negotia tractat.*

Dubitas? lege non multos quidem, non proletarios ac plebeios autores, in quibus (ut paulò ante dictum) nil succi, sed vel libellulum aureum Boëthii *de consol. philosoph.* vel *Tuscul.* quæst. vel de *Finib.* vel *officia Cic. tum Politica Arist.*: qui nunc (proh dolor) magno studiorum damno negliguntur. Ex quibus evidenter patebit *philosophum dignissime præfici universæ Reip.* cum possit ac velit rectè imperare. Ecquis etiam *partibus Reipub. primariis* justius præficitur, sive *militiæ* in castris, sive *consilio* in Senatu, sive *institutioni* in scholâ? Tota certè *Militaris* scientia, tota (inquam) est pars *Politicae*, totaq; dependet à philosophia, de *aciebus*, de *machinis*, de *stratagematibus*. Armata est Pallas. Itaq; Daniel Santbek de dirigendis tormentis *Geometricè*, scripsit peculiare opus valdè eruditum. Unde quis non videt, illum belli ducem eligendum, qui philosophus? Quod non ego dico qui prælio nunquam interfui, sed Polybius, Aelianus, Vegetius, Frontinus, qui artem

4.
Philoso-
phus mi-
litat.

tem militarem conscripserunt, ejus peritissimi; ijs credi-
te. Enim verò aciem simplicem, duplicem, triplicem,
quaduplicem; *figurâ* quadratâ, oblongâ, conicâ, cunea-
tâ, rhombi, aliâque instruere, huic hostium vel illi numero
opponere, commutare commodè per numerum parem,
imparem, pariter parè, pariter imparè (*Ael. de phal.*) quomo-
do potest quæso Arithmethicæ & Geometriæ ignarus? Aci-
ei tamen ejusdè cōmutatio per diversas figuras, eandemq;
figuram modo laxare, modo contrahere, manente eodem
militum numero, Di boni quantum prodest! *Cuneo* enim
facto pauci cæsareani milites Sicambrorum nescio quot
millia perriperunt & incolumes evaserunt. (*caes. bel. Gal.*
l. 6. & l. 4.) *Orbe* autem facto trecenti saltem legionarii, sex
millia Morinorum amplius quatuor horis sustinuerunt.
Et ratio *ordinis* in prælio victoriam è *proportione* in primis
machinatur, ut ex intervallis ordinum aut subsidia mit-
tantur, aut defessis receptus concedatur. Sic triplex Ro-
mana acies ad *Geometricam intervallorum proportionem* in-
structa, Gallicæ phalangi ad *Arithmeticam* proportionem
instructæ præstabat. Quia miles idem tertio illic præliari
poterat, qui hîc semel fractus nunquam recreari possit. I-
taq; Romanus exercitus idem partibus omnibus eodem
revocato undiq; robore præliari poterat, primâ acie qua-
si capite, ut cornibus tauri, aut apri dentibus: mediâ
tanquam pectore, ut vultures: Extremâ velut unguibus
& calce, ut leones & equi. Deniq; si hastatus primâ a-
cie victus esset, receptus inter principes & Triarios pot-
erat acie secundâ terriâq; iterum atq; iterum decertare. Et
*ne quis ignorationem Geometriæ non fuisse calamitosam, cogni-
tionem verò non salutarem arbitretur: Philippus* macedo, ad
Melitæorum urbem capiendam, non satis longas scalas
attulit, nescius quæ proportio basis ad latera trianguli re-
cti con-

Et constantis altitudine muri, latitudine fossæ & longi-
tudine scalæ (quod pluribus *Polybius* lib. 9. inculcat) idcir-
co turpi clade affectus discessit, quemadmodum Galli re-
pulsî à Mediolano. *Archimedes* verò solus solius Mathe-
maticæ machinationis beneficio, (*Polyb. lib. 8. c. 6. Plut. in*
Marcell.) adeò Romanos, omnium populorum victores
removit ab oppugnatione incæptâ Syracusarum, adeò
contrivit, jaculando in eos horrendo fragore & impetu
ingentia saxa, eludendoq; omnes eorum invasiones, o-
mnia instrumenta bellica, ut crederent se contra Deos
pugnare; & quid nos (ait *Marcellus*) pergimus cum hoc
Geometrico Briareo pugnare, superante fabulosos centi-
manos? Et sanè superavit. qui cum ante navem stupen-
dæ magnitudinis & artis, instar arcis, instructam Hortis,
scenis, Turribus, Muris, stabulis, Piscinis, balneis *reste A-*
then. l. 5. c. 7. demersam verò (quod omnes Sicularum vi-
res frustra tentassent. *Procl. 2. c. 3. Tzet.*) è littore in terram
perinde velocissimè traxisset lævâ, ac si velis remisq; agi-
taretur, spectante obstupenteq; Hierone Rege, fertur di-
xisse: *Da mihi locum ubi consistam pedemq; figam, & orbem*
terrarum universum loco movebo.

Non illum Mundi numerasse capacis arenas
Vana fides, puppes etiam, constructaq; Saxa
Fœmineâ traxisse ferunt contra ardua dextrâ.
canit Sil. Ital. l. 14. è Liv. 4. dec. 3.

Tantum roboris, tantumq; fiduciæ *mechanica* tribuit,
nec falsò jactitat paradoxum illud: *Quantulâcunq; vi par-*
vâ, posse quantumcunq; magnum pondus moveri. *Quid optica?*
capta fuisset fortè constantinopolis circa A. C. 500. à Mæ-
sis & Scytis, si non Mathematicus excellentiss. *Proculus* ca-
toptricæ auxilio per specula ex ære ustoria soli opposita
exul-

exussisset classem barbarorum, quod olim *Archimedes*
quoque excogitasse contra Romanos refert *Dion. citante*
Zonara T. 3. C. 2. Quare ad castra metandum, ad occupan-
dum locum, ad contrahendum & laxandum aciem, ad ser-
vandam ordinem in ipsis & itineribus & praeliis pluri-
mum interest, Geometria ne sit, an non, Plato verissime
de Principe civitatis ait. lib. 7. Pol. Quin etiam *Astronomia*
& *Physica* opus habet. Nam qui nescit incrementa dierum
& noctium in regione ubi pugnandum, facile errat in
conficiendis itineribus, ne tempore praestituto perveni-
at quod decrevit. Ut *Cleomenes* Rex Sparta, cum propo-
sisset circa Pleiadum exortum Megalopolin proditione Polyb. 1.9.
occupare, tertia vigilia in tenebris, nec praevидisset no-
ctes tunc esse brevissimas, eduxit exercitum serius Lace-
daemone sub occasum solis, nec spatium tam celeriter
perficere potuit, quin prius dies illucesceret. Itaque anim-
adversa sunt insidiae & is cum ignominia repulsus. Con-
tra *Philippus* Macedo cum circa mediam noctem invadere
Melitenses dormientes decrevisset, maturius quam par-
erat illo die anni Larisae profectus, & ante vesperam per-
venit in eorum fines, ideoque ei necessario properandum
erat ad urbem, ne quis nuncius eum anteverteret. Ita de-
fecta proditio est. Similiter qui nescit causas *Ecclipsium* ex
Physicis, & determinata tempora ex *Astronomia*, facile con-
sternatur quasi prodigio: ut *Nicias* Atheniensium dux Lu-
na deficiente ea nocte quam fallere statuisset in Sicilia ho-
stem, religione tactus abstinuit, suosque perdidit. Tantum
nocet ignorantia. Discendam itaque Mathesin Imperatori
non exquisitè quidem, sed quantum satis est, Polybius se-
dulò suadet lib. 9. tum eam etiam ob causam ne erret cum
plerisque, qui ex ambitu magnitudines urbiu & castrorum
conjectant: ac propterea si audierint Spartam (quae patet
C in cir-

r.
Philoso-
phus con-
sultat.

in circuitu quadraginta octo stadia tantum) duplo majorem esse Megalopoli (cujus ambitus est stadiorum 50,) non credunt: multò minus credituri si quis dixerit fieri posse ut oppidum 40. stadiis circumdatum duplo majus sit habente in perimetro 100. stadia. Hora ruit, nobis prope-
randum est. Utilitates habetis philosophiæ in militiâ in-
gentes, ad patriam defendendam, vel provinciis augen-
dam. *Et quis etiam justius præficitur consilio in senatu, comitiis, conventionibus & deliberationibus publicis quàm philosophus? Qui præcepta universalis rectè consultandi hauserit è Politicâ, exempla verò singularia ex historiâ, quæ vitæ magistra, pro-
ptereaq; ad Politicam pertinet, non aliter ac individuum ad speciem. Quot enim tractatus benè longus in Politicâ de arcanis Rerumpub., de causis conservantibus & ever-
tentibus singulas species, imò quot tota ferè civilis scien-
tia suppeditat, ingeniosa & salutaria consilia, schemata Politica, Sophismata, stratagemata, artificia dicto vel fa-
cto persuadendi incredibilia, obtinendi desiderabilia, extorquendi impossibilia, expiscandi occulta, evitandi incommoda; quibus res maximæ & difficilimæ facilimè sine violentiâ gerantur & ad optatum finem perducantur tam belli quàm pacis tempore quoties non licet agere legibus, neq; in ullâ facultate aliâ reperiuntur? In quibus honestè sine dolo malo aliud agere aliud tegere, & ut ille ait: stultitiam simulare loco prudentia summa est. Sicut simulavit furorem David coram Rege Palæstinorum: Solon quoque Athenis pro recuperandâ Salamine: Et multi consilia sua sibi suggesta à divino numine cum quo congressus occultos finxerunt; quò cives obsequentiores à vitijs ad virtutem sibi redderent, suisq; majorem concilia-
rent dictis fidem & auctoritatem; ut Rhadamantus, Minos, Lycurgus, Numa, Scipio. Mirari profectò soleo
inter*

inter alia, Aristocraticam & Democraticam solertiam excludendi subditos à regimine sine offensione animorum, sine seditione, quam Aristot. lib. 4. 13. cap. Polit. indicat. Concedit quidem facultatem omnibus indifferenter perveniendi ad honores, dignitates, ad magistratum & gubernationem, attamen cum cōminatione nomina profitentibus tam honestâ, tam benignâ, ut libentissimè abstineant plebei in optimatum, & divites patriciique in populari statu, satagendo rerum familiarium, contenti sola permissione. Quot etiam & quàm optima consilia & acutè inventa suggerit *historia* ad omnes actiones humanas, quæ in vitâ occurrunt feliciter suscipiendas & perficiendas; quando narrat memorabiles omnis generis casus, eventus, consultationes, quibus res olim gestæ; in eum finem, ut nos inde documenta ad imitandum vel cavendum accipiamus in posterum? Ecce pro innumeris non anxie quæsitum illud *Ariopharnis* Thracum Regis apud *Diodor. Sicl. lib. 20.* Tres Cimmericorum Regis filij de paterno regno contendentes Ariopharnem judicem elegere. Hic jubet cadaver patris sepulcro erui, arbore suspendi, & eos arcu contendere, ut qui patris cor transfixisset, is in regnum succederet. Primogenitus guttur, secundus medium pectus illæso corde transfixit. Supererat minimo spes regni. Vicit pietas, & se regno cedere malle professus, quàm in patris cadaver sævire. Huic Thrax regnum adjudicavit; quia naturæ propensione se & verè filium, & virtute præstantiorem ostendisset. Ecce aliud, pro ut se offert sine ordine, sine delectu. *Constantius Chlorus* Cæsar, ut cognosceret idolatras in aulâ latentes sub nomine Christiano, iisdemque eam purgaret, simulat se defecisse ad idolatriam, instauraturumque denuò persecutionem. Hac arte quoscunq; exploravit paratos ad persequendum,

relegavit, *Eusebio teste in vitâ Const. lib. 1. cap. 11.* Ecce etiam tertium. *Pontifici Alexandro VI.* Sciscitanti quo jure Veneti Adriæ imperium & Insularum usurparent, responderunt, eodem planè quo is possessionem Italiae sibi vendicat. Seq; mirari Sanctis. D. non legisse in autographo donationis Constantini M. quod dicitur servari in vaticana: Cùm ibi totidem clavis & expressis verbis tantum concedatur S. Marco potestatis in mari, quantum S. Petro in terrâ jam piscatori hominum & regionum feliciter factò, postquam deseruisset retia & littora. (*Abr. Buchol. Ind. Chron. A.C. 1500. asseribit hoc responsum Hier. Donato legato Venetorum*) Occurrit quartum, quod nequeo præterire apud *Corrozeum*: Byzantii Iudæus Christiano pecuniam mutuò dederat, uti constitutâ die præter sortem usuræ loco duas carnis uncias è corpore suo debitor redderet. Die illâ sortem solvit Christianus, fœnus negat. A dicitur *Solymanus* Imperator Turcarum ut rem decidat. Ille Iudæum animo detestatus, novaculam afferri jubet, & Iudæo potestatem facit, quâ velit membri parti debitoris duas carnis uncias excindat eâ lege, uti omninò duas tantum: si minus plusve exciderit, capite luiturum. Non ausus Iudæus hanc aleam subire, Christianum absolvit. Ex talibus historiis lectis, quis non mirificè eruditur ad capiendum similia consilia utiliter in similibus casibus? siquidem fabula eadem in hoc mundi theatro agitur mutatis tantum temporibus & personis; nec quicquam dicitur novi quod non dictum prius; nec fit quod non factitatum apud seculum prius. Quoniam renascuntur cum hominibus succedentibus eadem cupiditates & voluntates, quæ sunt causæ actionum humanarum. Redeuntibus autem similibus causis, redeunt simul similes affectus. Sed jam satis est. Exemplis pluribus, & ordine aliquo dispositis, copiam

am

am saluberrimorum consiliorum in historiâ monstrarent
informantium philosophum, quid agendum in negotiis
arduis, nisi & tempus deficeret, & tædium auditoribus
obreperet. Ergò philosophus rectissimè faciet officium
militare & senatorium. Quid? quod non tantum adul-
tos gubernare possit, verùm etiam *iuventutem quàm rectis-*
simè educare & instituere informando *linguam eloquentiâ*
per instrumentales artes, *intellectum veritate* per contem-
plativas scientias, *appetitum virtute* per morales discipli-
nas? Ut pueri assuescant bonis rebus delectari, tristari ma-
lis; decenter, non turpiter, non se vitiosè gerere in o-
mnibus rebus humanis agendis, tam gratis quàm
molestis, tam adversis quàm secundis, in cibo, po-
tu, venere, convictu cum aliis, in solitudine secum,
in commutationibus, circa opes, circa honores. Ex qua
assuefactione morum non multum sanè negotii supererit
legibus ad iubendum aut vetandum, ad delictorum pœ-
nas aut præmia rectè factorum, sed sine legibus benè vive-
re licet: sine illâ verò, ne cum legibus quidem vel pluri-
mis, vel accuratissimè prescriptis ac sanctis.

Prudenter Horatius:

Quid leges sine moribus vanæ proficiunt?

Isocrates docet in Areopagitico, non beneficio legum
bonos viros Athenis fieri, sed quod mores haberent ho-
nestâ educatione ad rectum compositos, amorem virtu-
tis & æquitatis pectoribus impressum & infixum. Opor-
tet, inquit, rectè prospicientes Reipub. non porticus le-
gum tabulis replere, sed in hominum mentibus æquita-
tem defigere. Quippe non decretis, sed bonis moribus ci-
vitas optimè gubernatur. Malè enim educatis atq; edo-
ctis, nulla est legum etsi exactè præscriptarum reverentia,

6. Philoso-
phus in-
stituit.

Contrà verò probè institutis, recepta bonis moribus suffiunt. Itaq; primis optimarum Rerump. fundatoribus, non ea fuit curarum prima, quibus pœnis malè viventes afficerent, sed potius quibus tandem rebus assequi possent, ne quid cives pœna dignum vellent patrare. Id demum censebant esse munus suum, maximeq; moderatores civitatis decens. Nam de pœnis cogitare, hoc est hostem agere non civem. Hactenus Isocrates. At Romanæ leges omnes (inquit Vives) sunt de constituendis litibus, de iis quæ ad pecuniam pertinent, ut sua unteuiq; manerent tuta. Nullum est in iis caput, nullus titulus de morum compositione, de animo ad virtutem formando, cum tam multa sint eâ de re in ll. Licurgi & Solonis, unde sumtæ fuerunt 12. tabulæ: Omnia verò in philosophia. Quocirca philosophus, militat, consultat, instituit, in castris, curiâ, scholis. *An etiam in foro disceptare possit? Dicam quod res est.* Quamvis forensibus causis in iudicio præesse nequeat, ubi perplexi casus legibus saltem decidendi obijciuntur (nam hîc confiteri necesse est Ictum dominari jure) tamen Iurisprudentia nequit carere philosophiâ (quod ex Ulpiano audivimus) neq; Ictus philosopho: non utiq; *Mathematico*. Etenim sine Arithmetiâ impossibile est assequi sensum, nedum exsequi sancita legum quarundam in herciscundâ familiâ, fructu arboris in confinio dividundo, & insulis fluviaticis secundum jus civile dividendis. Adeò verba sæpè aliter sonant ac sententia est legum. De quibus iccirco Io. Buteo, Mathematicus insignis, eruditissimum opus scripsit nondum mihi visum. Ut nihil dicam de frequentibus quæstionibus lucri & damni in venditionibus & emptionibus decidendis Arithmeticè. At ne quid temerè effutire videamur, loquatur ipse Iustitiæ consultus *Julianus* de posthum. hered. instituend.

7. Philo-
phus ne-
cessarius
Icto.

Mathema-
ticus ne-
cessarius.

stituend. Si ita scriptum est: (ait in ff. lib. 28. l. 13.) *si mihi filius natus fuerit, ex hæc heres esto, ex reliqua parte uxor mea heres esto. Si verò filia mihi nata fuerit, ex triente heres esto, ex reliquâ parte uxor mea heres esto. Si filius & filia nati essent, dicendum est, assensum esse distribuendum in septem partes, ut ex his filius quatuor, mater duas, filia unam partem habeat. Ita enim secundum voluntatem testantis filius altero tanto amplius habebit quàm uxor. Item uxor altero tanto amplius habebit quàm filia. Licet enim subtili iuris regule conveniat, ruptum fieri testamentum, attamen cum & uir & nato testator voluerit uxorem aliquid habere, idè ad eiusmodi sententiam humanitate suggerente decursum est. Quod etiam iuuentio Celsò apertissimè placuit. Hæc Iulian. in speciali saltè casu, quoties hæreditas in septem partes dividenda, satis per Arithmeticam exposuit voluntatem testantis. Cum certum sit testamentum non intelligi ut verba sonant. Nam partes toto dividendo apparent maiores, si mordicus scripturam & literam potius tenere velis quàm sententiæ analogiam sequi. Quippe si filius accipiat $\frac{2}{3}$ quomodo uxor habebit $\frac{2}{3}$ & filia $\frac{1}{3}$? Sed mille casus hîc contingere possunt. Quid enim si uxor duos filios & unam filiam? Quid si duas filias & unum filium peperisset? Quid si duos filios & duas filias? Quid si pater legasset filio dodrantem, matri quadrantem, filiæ verò quincuncem, sed matri septuncem? Quid si aliter? tunc non potuisset hæreditas dividi in septem partes. Quid itaq; tunc fuisset faciendum? Vides sine regulâ Arithmeticæ, quæ dicitur *continuatio proportionum* nequaquam explicari. Ergo quanta sit necessitas Mathematicæ etiam in iudiciis sæpè, sufficit unico hoc exemplo demonstrasse. Sed an *Physica* quoq; necessaria? Omnino. Quomodo enim, si incidit quæstio de abortu è percussione gravidæ, nunquid homicidium commissum, quomodo (in-*

Physicus
necessarius

quam)

Metaphy-
sicus ne-
cessarius.

quam) expediet se iudex absq; cognitione physica, vel in-
consulto philosopho naturali, ut sciat quando incipit foe-
tus animari in utero animâ rationali & fieri homo? Quin
*Metaphysicam quoq; iuvare plurimum ad perfectam legum scien-
tiam* probat disputatio Hermolai Barbari cum Alexandro
ab Alexand. lib. 3. Genial. cap. 1. cui occasionem præbuit
Plutarchus, scribens navim, quâ olim Theseus delatus fu-
erit in Cretam (ubi interfecit Minotaurum, & patriæ li-
bertatem vindicavit) ad Demetrii Phaleræi usq; tempora
per multa secula Athenis servatam permanisse. Cumq;
longo ævo absorpta dudum vetus materia fuisset lignis
antiquioribus detractis novisq; coaptatis, ac nihilomi-
nus diceretur vulgò Thesei navis, philosophos quæstio-
nem movisse, *num esset eadem navis*. Hermolaus quidem
negabat permanere eandem numero cui non permanet
eadem materia. Alexander contra eandem confirmabat
ex sententiâ Istorum quorundam. Alphenus enim, in-
quit, Iuris Civilis & veterum literarum doct⁹ impensè, ex-
istimavit ubi *iudicium* coram uno pluribus agitari cæ-
ptum, si illis fato perfunctis alii suffecti sint, idem judi-
cium censerit. Et *populum* eundem esse qui nunc est, & qui
ab hinc centum annis fuit. Navim quoq; cui mutatâ ma-
teriâ veteri nova suffecta est, non aliam sed eandem dece-
re existimari. Quod si aliter dicimus, utiq; foret ut nos,
qui immutatur quotitè, idem non essemus, qui ab hinc
anno fuisset. Quia etiam Ulpianus & Pomponius pro-
diderunt: Si *grex* mihi testamento legatus esset, isq; adeò
immutatus est, ut ne ovis quidem, quæ scripti legati tem-
pore fuit, hodie supersit, sed omnis ex sobole postea na-
tâ suffectus sit, eundem gregem dici; atq; ideò legatum
testamento deberi; quia, cum quid loco alterius suffici-
tur, idem existimari haud dubium. Hactenus Alexand.
Hic

Hic quæstio est in jure de idemtate navis, judicii, populi, gregis. Ecquis controversiam componet? Ecquis quæso plenius quàm is cujus officium proprium est speculari quotupliciter Ens dicatur Unum? At hic est Metaphysicus, sine quo nequit disputatio finiri. Ac quamvis in allegatis legibus idem judicium, eadem navis, idem populus, idemq; grex dici & haberi meritò debeat quàm diu servatur eadem species, propter eandem utilitatem, quam species eadem mutatis singularibus præstat, & lex exigit, & testator voluit; tamen in multis aliis non idem specie, sed idem numero & materiâ requiritur. Quod satin' superq; probat prodigiosa illa navis ænea Fortunæ Constantinopoli circa A. C. 500? cujus fragmenta quamdiu sublata erant, frumentum navibus importari nequibat ob tempestates: Populusq; fame periturus videbatur, nisi studiosè conquisita eadē restitutaq; fuissent. Zon. 3. Satin' etiam probat regula communis, *Duo cùm faciunt idē non est idem?* Ideoq; Spartani, cùm improbus in senatu sententiam aliquando æquissimam dixisset, eā rejecerunt, donec eamdē alius vir bon^o pronunciaret. tum demū acceptata rataq; habita est. *Gell. l. 17. c. 3.* Alioquin etiam eandem urbem diceres Romam veterem & hodiernam, illam civibus potentissimam & ædibus marmoream, hanc invalidam incendiisq; toties vastatam. *Ergò Metaphysica etiam facit ad accuratiorem legum notitiam. Multoq; adhuc magis Activa philosophia quàm speculativa; quod manifestissimum vel ex unica doctrinâ de actionibus invitis, spontaneis & mixtis, quæ tota Ethica est. Quis enim discernet reum ab infante? Quis rectè judicaverit pro tribunali illâ neglectâ? Quid dicam de Rhetoricæ necessitate & utilitate? Nicolaus Vigelius Ictus insignis in suâ Rhetoricâ, quam Practicam forensensem appellavit, contendit nihil magis nunc li-*

Ethicus
necessarius.

Rhetor,
necessarius.

D

tium

Logicus
necessarius.

tium parere immortalitatem (quæ extinguit amicitiam & mutuan dilectionem in genere humano) quàm usitatum hodie processum juris, neglectâ verâ ac veteri Rhetoricâ. Nec dissentit ab eo Zazius in comment. ad Heren. *Quid de Logica usu?* quem plus satis monstrant in jure *Petrus Andrea Gammarus in Logica legali, & Nicolaus Eberhardus.* Iamq; demum ostendimus philosophum posse ac velle rectè ordinare universam Remp. & partes præcipuas, militiam, curiam, scholam; iudicio etiam prodesse si non præesse. Quod si objiciatur *multos egregiè rexisse civitates, provincias, regna optimis consiliis, solâ naturâ suggerente, experientiâ solâ docente, ne leviter quidem philosophia cognitione tinctos:* Respondeo hanc fuisse in illis philosophiam naturalem, quæ nullo modo separari debet ab artificiali consummatâ. Dices fortasse, ubi reperitur talis philosophus omnibus numeris absolutus, & trademus ei imperium. At ego similiter, ubi quæso absolutus Theologus, absolutus Ictus, absolutus Medicus? Si prius nolis liberari morbo, lite, peccato, quam tales inveneris contentus mediocribus, serò aut nunquam liberaberis. Enumeratas ergò fuisse arbitrò rationes, cur philosophum præfecerit Reipub. magnus Plato applaudente Cicerone. Quod verò hodie hîc repudiatur, non mirum, postquam amisimus vera rerum vocabula, in tantâ institutionum doctrinarumq; Discrepantiâ perniciosâ, in tantâ perturbatione, indeq; perversorum morum luxurie, quâ ægroti medicinam ferre nequeunt, nec medicum ab agyrâ discernere, nec philosophos à philosophastris veteri verâq; philosophiæ petulantissimè insultantibus; quorum agmen ducit, *Gallus Veromandus* cum suis quibusdam pulis & transfugarum manipulis, granum in fimeto suo, non margaritam, quæstum per fraudulenta compendio:
la sua,

la sua, non sapientiam solidam quærantibus. Quorum hortatu videmus complures è trivialibus euestigio involare in alias facultates insalutatis Musis invitâq; Minervâ: Tum audacter arrogare sibi licentiam judicandi de re-ctâ constitutione Academiarum, de philosophiâ, de honestis liberalibusq; disciplinis quantumvis ignotis, plusquam Sutor ultra crepidam. quas Imperatores, Reges, Principes, & omnis pius magistratus, quas omnes, quotquot Mundo præluxerunt doctrinâ ab omni ævo approbarunt proponendas ac retinendas veluti radios ac rivulos divinæ sapientiæ ad irrigandum, ad fæcundandum fructuosè vineam Domini; Easdem carpere, damnare, scurrilibus dictis impudentissimè traducere. Quod (ô Nemesis! ô Rhamnusia Virgo!) haud impunè ferrent, nisi tuerentur eosdem *Rerump. Naufragia. olim (refert Laert. l. 5. in Theoph.) Sophocles Amphiclide filius (non ille Tragedus) legem Atheniensibus promulgaverat, ne quis philosophus Scholæ præficeretur, nisi id senatus & plebs decrevisset: Qui secus fecisset, ut ei capitale esset. Itaq; & Theophrastus, & philosophi reliqui urbe secesserant. Sed à Philone dies ob id Sophocli cum sequenti anno, quo abierat præfecturâ dictus esset; Athenienses lege abrogatâ (quia adversus philosophantium & scholarum libertatem lata. Rudis scilicet de eruditione judicaret, iners de arte, cæcus de colore!) Sophoclem quinque talentis multarunt; & ut philosophis redire, docere ac scholam regere suo arbitrato liceret decreverunt. Divæ Athenæ, vestram fidem, vestram integritatem! quid faceretis calumniatoribus nostris maledicentissimis & ex alto despicientibus? Quid Philosophastris eiusmodi spurcis animalibus (Gell. lib. 9. cap. 2.) & probris nomen imponentibus sibi philosophiæ, ut ab eâ philosophi nuncupentur? Si nomina fortissimorum juvenum *Harmodij & Aristogitonis,**

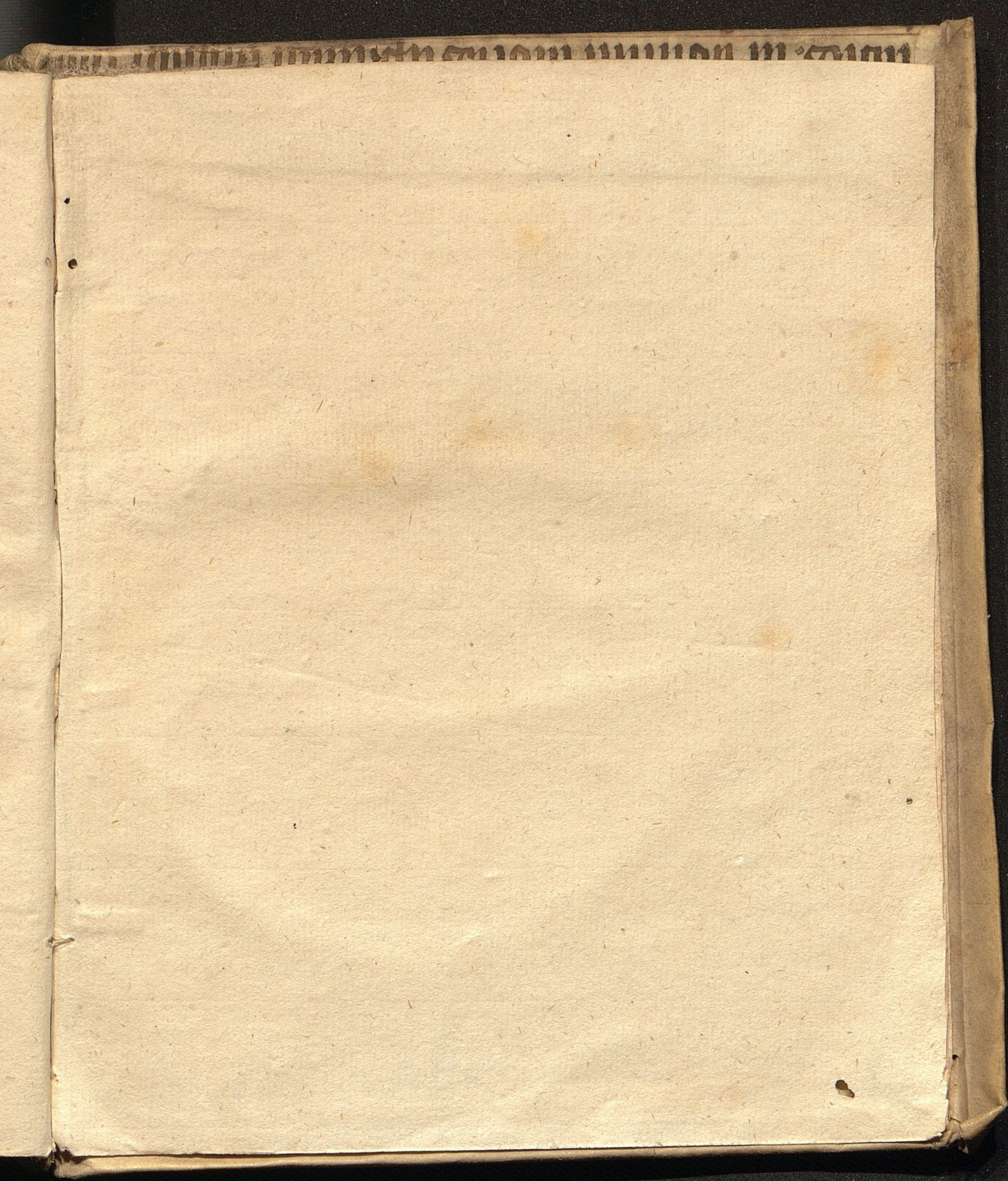
qui libertatis vindicandæ gratia Hippium Tyrannum in-
terficere adorsu, *ne unquam servis indere liceret, decreto pu-
blico sanxistis*; quoniam nefas visum nomina libertati pa-
triæ devota servili contagio pollui, an æquo animo pate-
remini nomen philosophiæ illustrissimum in hominibus
deterrimis sordescere? Sed nunc frustra hîc conqueri-
mur. Itaq; hîc finem facio. & vobis Doctiss. Dn.

M. omnia felicia & fausta
precor.

F I N I S.

153456

ULB Halle 3
002 677 407

VD 77

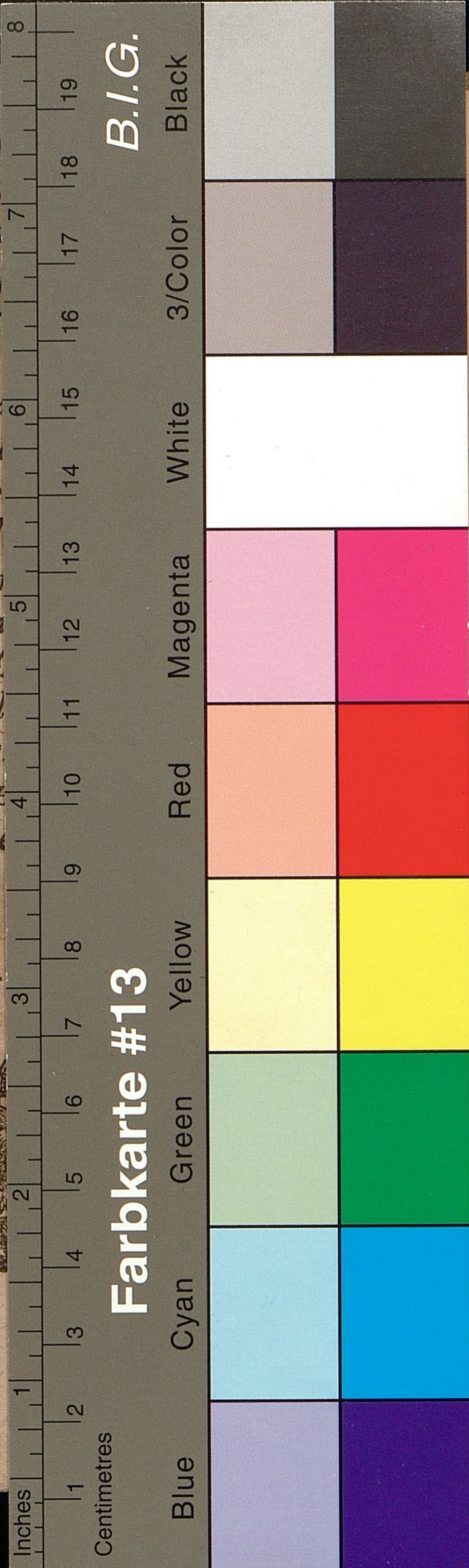
omnino. Sanctissimus. In diebus. In diebus.

Communicantes et noctem ut dicitur
sacratissima celebrantes. qua beati-
tate incorrupta virginitas. huius mundi
salvatore. Sed et memoriam venerantibus
vobis eundem gloriose semper virginitatis mar-
tyris eiusdem dei. et domini nostri ihesu christi. Sed et
torum apostolorum tuorum

Communicantes. et diem sacramentum celebra-
tes. quo unigenitus tuus in tua terra gloria. cum
vobis in veritate carnis nostre visibiliter carum
apparuit. Sed et memoriam

Communicantes et diem sacramentum celebra-
tes. quo dominus noster ihesu christe pro vobis est
Sed et memoriam. **M**ane igitur oblatione

B.I.G.

Farbkarte #13

34
 NICOLAI ANDREAE GRANII
 SVEDI
 O R A T I O
 PRO
 PHILOSOPHIÆ
 DIGNITATE IN RE-
 PVBL. HABITA XXV. IVL.
 A. C. clo lo cXXII.

CVM
Spectab. Dn. Decanus Facult. Phil.
 M. HENRICVS SCAPERVS
 Mathem. pr.p.&p.t. Magnificus VI-
 CE-RECTOR,

*Sex Doctiss. Juvenibus summos in Philosophiã
 honores conferret.*

Helmæstadïj,
 E typographéo heredum IACOBI LUCI;
 M DC XXII.

